

Előszó

A munkajog napjainkban lényeges változáson megy keresztül. A tradicionális munkajog képlete megtörni látszik, új foglalkoztatási módszerek jelennek meg, amelyek a munkajog klasszikus jogintézményeinek eddigi jelentését kérdőjelezzik meg. A digitális platformok általi foglalkoztatás egyre elterjedtebb az egész világon. A jogalkotás és a jogalkalmazás megközelítése sem egységes, több országban tiltják ezt a módszert, másutt engedélyezik, és utóbbi esetben a minősítés eredményeképpen valamilyen módon a munkajog keretei között helyezik el. Ez a megközelítés azért is nehéz, mert ebben a kontextusban újra kell értelmezni mind a munkáltató, mind a munkavállaló fogalmát.

A munkajog eredeti rendeltetése szerint úgynevezett védelmi jellegű jogág, amelyben a munkáltatónak alárendelt egyéni munkavállaló érdekeit helyezi előtérbe. A munkajog ugyanakkor szerződéses jogág, és mint ilyen, a magánjog része. A munkajog szociális töltése, szerkezete, benne a kollektív munkajog elemeivel sajátos tartalmat ad ennek a jogterületnek. Egyesek szociális jogként értelmezik, amelynek számos közjogi elemet kell tartalmaznia, amelyek jószerével kógens normákból állnak. Mások a munkajog szerződéses elemét domborítják ki, hangoztatva, hogy a munkajog eszközeit is a gazdasági fejlődés szolgálatába kell állítani. Kétségtelen, hogy megfigyelhető a munkajog bizonyos mértékű liberalizációja, amelyet tükröz a *flexicurity* kifejezés is. Látnunk kell azonban azt is, hogy az úgynevezett aktív munkaerőpiaci politikák nem minden esetben hozták meg a várt eredményt, és a legutóbbi gazdasági-pénzügyi válság idején is a rugalmas, illetve atipikus jogviszonyokban foglalkoztatottak kerültek elsőként kiszolgáltatott helyzetbe.

Ez a tankönyv műfaja miatt sem vállalkozhat napjaink bonyolult munkajogi, foglalkoztatáspolitikai folyamatainak részletes bemutatására, illetve elemzésére. A tankönyv a munkajog alapintézményeit mutatja be, mindenütt utalva azonban az új jelenségekre. A könyv címe *Munkajog*, tárgya elsősorban a magyar munkajog, ugyanakkor megteszi a feltétlenül szükséges nemzetközi kitekintést is.

Tankönyvünk nem előzmény nélküli. A szerzők közül többen publikáltak munkajogi tankönyvet, jegyzetet, továbbá feldolgozták a munkajog valamennyi intézményét. Ezen kívül a szerzők közül többen részt vettek a Munka törvénykönyve szakmai előkészítésében és a törvény különböző kommentárjainak megírásában. A tankönyv ezekre a munkákra támaszkodik.

A tankönyv első része – *Alapvetés* – tartalmazza a munkajog legfontosabb fogalmait, napjaink munkajogának rendszerét, történeti fejlődését, majd a munkajog forrásait, a Munka törvénykönyve hatályát és a nemzetközi (kollíziós) munkajogi normákat. Ezt követően foglalkozik a munkajog alapelveivel és a munkajogi jognyilatkozatokkal. A második rész a munkaszerződés, illetve a munkajogviszony tanát tárgyalja, amelyet a nemzetközi irodalomban az úgynevezett individuális munkajognak neveznek. A tankönyv itt tárgyalja a munkajogviszony alanyait, a munkáltató személyében bekövetkező változás problematikáját. A munkajogviszony dinamikája (keletkezés, módosítás, megszűnés), valamint statikája (a munkajogviszony tartalma) is itt kapott helyet. Gyakorlati jelentősége miatt

külön-külön fejezetben elemzi a tankönyv a munkaidőt és a munka díjazását, valamint a munkajogi kárfelelősséget. Végezetül ebben a részben kaptak helyet az atipikus munkajogviszonyok és a munkajogviszonyhoz kapcsolódó megállapodások. A tankönyv harmadik része az úgynevezett kollektív munkajogot tárgyalja, azaz a munkaadói és a munkavállalói érdekképviselői szervezetek (munkajogi koalíciók) jogát, a kollektív szerződést és a munkavállalók részvételi jogait. A negyedik rész foglalkozik a munkajogi konfliktusokkal és feloldási módjaival, végezetül az ötödik fejezet a munkaharc jogával.

Budapest, 2019. április 10.

Kiss György
szerkesztő